

Zelené věže Wonderwoods v Utrechtu právě v realizaci

Vizualizace projektu
Wonderwoods. Zdroj
Vero Digital

T F David Sivák

V posledním desetiletí vzniklo několik realizací rezidenčního bydlení, kde zeleň zastává hlavní roli. To není nijak výjimečné, pokud se ovšem nejedná o vertikální zeleň se stromy, které pokrývají většinu budovy. Jedním z prvních projektů v Evropě je Bosco Verticale v italském Milánu od Stefana Boeriho následovaný stavbou Trudo Tower v Eindhovenu, což je vizuálně podobný dům s odlišným konceptem od stejného architekta. Poslední, větší realizací tohoto typu je právě vznikající projekt Wonderwoods v nizozemském Utrechtu, jehož dokončení je plánováno letos.

Dvě věže – odlišný přístup

Hlavní myšlenkou projektu Wonderwoods je propojení města a okolní krajiny, ale také městského života a zeleně. Bohatá vertikální zeleň v podobě stromů a keřů umístěných v nádobách na fasádě domu zachovává množství zeleně ve městě a pozitivně tak ovlivňuje okolní život. Projekt Wonderwoods se skládá ze dvou zelených věží, vysokých 100 a 70 metrů a navrhli jej Stefano Boeri Architetti a MVSA Architects ve spolupráci s krajinářskou architektkou Laurou Gatti. Jednotlivé budovy jsou velmi odlišné způsobem využití zeleně. První, 70 metrů vysoká věž, kterou navrhl Roberto Meyer z MVSA Architects, je zaměřena na interiérovou zeleň přecházející do střešního parku. Atmosféra interiérové zeleně zimních zahrad a skleníků se prolíná se světlem přirozeně procházejícím skrz velká atria. Druhá věž od Stefana Boeriho měří přibližně 100 metrů a hlavní roli zde hrají stromy, keře a trvalky. Konkrétně se jedná o 360 stromů a 9 500 keřů a trvalek, což můžeme přirovnat k ploše přibližně jednoho hektaru lesa. Jistou podobnost je možné najít i v jeho předchozích projektech Bosco Verticale a Trudo Tower. Obě stavby v Utrechtu mají i přes odlišný koncept společný cíl, a to je propojení s okolní krajinou a zejména s národním parkem Utrechtse Heuvelrug, kterým je druhové složení sortimentu zeleně inspirováno.

Vlastní identita a vztahy k okolí

Tato právě se rodící realizace se nachází v centru Utrechtu poblíž hlavní železniční stanice. Mimo rezidenčního bydlení a kanceláří budou v objektech soustředěny také kulturní, vzdělávací a sportovní aktivity, ale i muzeum. Bude tedy tvořit veřejný prostor novodobého centra města. Na rozdíl od ostatních

realizací tohoto typu v Evropě a ve světě je Wonderwoods mimo jiné vnímán jako experiment pro použití jednotlivých prvků a technologií. V šestém patře se nachází terasa označovaná jako Vertical Forest Hub – centrum zaměřené na dokumentaci a výzkum městské vertikální zeleně. Cílem je inspirovat nejen samotnou architekturou, ale také vést k zamyšlení ohledně budoucnosti staveb a potřeby propojení architektury a zeleně ve městech. Jedná se o ikonickou stavbu v Utrechtu, který je označován jako chytré město budoucnosti, tzv. smart city.

Příprava dřevin ve školce a použitý sortiment

Výběr použitých druhů reflektuje stanovištní podmínky, zejména resistenci proti větru, a také jejich celoroční atraktivitu a proměnlivost v čase. Jak již bylo zmíněno, důležitostí byla přikládána propojení s okolní krajinou a dřevinami, které se v místě obvykle vyskytují a biodiverzitě ve městě. Alejové stromy a vícekmenné dřeviny jsou vysazovány o velikosti obvodu kmene v rozmezí 40–45–50 cm, respektive 350–400 a 400–450–500 cm. Kosterními taxony jsou: *Acer campestre*, *Cornus mas*, *Ulmus Frontier*, *Betula pendula*, *Quercus phellos*, *Amelanchier lamarckii*, *Pinus sylvestris*, *Sorbus aucuparia*, *Crataegus × lavalleyi*, *Prunus 'Umineko'* a další. Příprava dřevin ve školce probíhala stejným způsobem jako u předchozích realizací tohoto typu. Přibližně s dvouletým předstihem byly stromy přesazeny do airpotů, které umožňují celoroční výsadbu. Dřeviny mají navíc velmi kompaktní kořenový systém s množstvím nových jemných, vlásečnicových kořenů a jejich ujímavost je téměř nejlepší možná. Výsadba probíhala na jaře 2023 a další etapa je nyní ve fázi přípravy a realizace.

David Sivák, DiS.

Absolventem vyšší odborné školy oboru Zahradní a krajinná tvorba v Mělníku. Několik let působil v zahradnické společnosti při realizaci zahrad i veřejného prostoru. Nyní působí v nizozemské školce Van den Berk.

Údržba zeleně a zavlažování

Je zřejmé, že zeleň na fasádě domu vyžaduje intenzivní údržbu a vhodný vodní režim. Údržba bude probíhat až čtyřikrát ročně. Na základě zkušenosti z ostatních realizací tohoto typu lze konstatovat, že vlastní náročnost péče je závislá na světové straně domu a na ročních přírůstcích rostlin. Na jižní straně domu roste zeleň mnohem intenzivněji a vyžaduje četnější zásahy než na straně severní. Menší rozdíly je možné pozorovat i v jednotlivých podlažích. Nelze opominout fakt, že vše probíhá z vnější strany s pomocí tzv. „slaňujících zahradníků“ zavěšených na lanech. Budoucí obyvatelé a uživatelé domu nemají povoleno do údržby jakýmkoli způsobem zasahovat. Stejně jako v případě budovy Trudo Tower mají k dispozici manuál s konkrétními informacemi a kontakty na zodpovědné osoby. Pro zavlažování je sbírána dešťová a šedá voda nejen ze samotných budov, ale také z jejich okolí. Jednotlivá podlaží jsou rozdělena do vlastních okruhů závlahy, které se mimo jiné liší podle světové strany.

Mezioborová spolupráce

Mimořádně důležitým momentem v projekční fázi bylo vytvoření pracovní skupiny zahrnující jednotlivé participující profese, a to s téměř dvouletým předstihem před realizací. Při projekční přípravě podobných akcí, jako je například Trudo Tower nebo Bosco Verticale, dokonce probíhalo testování jednotlivých materiálů a technologií týkajících se zeleně a samotného rostlinného sortimentu. Testovány byly i samotné nádoby, půdní senzory vlhkosti, složení substrátů a množství živin, mulč a samozřejmě ověřována byla i vhodnost jednotlivých taxonů. Zkušenosti a poznatky z těchto studií byly zohledněny i v rané fázi projektu Wonderwoods.

The Wonderwoods green towers in Utrecht under construction right now

There are not many buildings of a similar character and they can be understood by the different designs and type of greenery used. Wonderwoods is a kind of inspiration and also a "living laboratory" for future buildings of a similar type. The question is whether this way of using vertical greenery will be used only occasional or whether there will be more and more such buildings in the future.

▲ Pohled na první dokončenou etapu. Zdroj De Groot Installatiegroep

◀ První realizovaná etapa během podzimu 2023

► Výsadba dřevin během jara 2023

Participující subjekty

- Projektový developer: G&S&
- Architektonický návrh: Stefano Boeri Architetti, MVSA Architects
- Krajinářský architekt: Laura Gatti Studio
- Realizace zeleně: Van Ginkel Group
- Dodavatel rostlinného materiálu: Van den Berk školky
- Další subjekty: město Utrecht, Condor Wessels Amsterdam, Boele & van Eesteren, Milan Hofmans

